

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови**

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«БАКАЛАВРСЬКИЙ СЕМІНАР»

Освітньо-професійна програма: Українська мова та література

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Мова навчання: українська

Розробник: кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови Струк Іванна Михайлівна

Профайл викладача: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=GDnOJWkAAAAJ&hl=uk>

Контактні телефони: +380663078283

E-mail: iv.struk@chnu.edu.ua

Консультації онлайн-консультації: вівторок (15.00 – 16.00).

Чернівці – 2020

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Важливим завданням навчально-виховного процесу є підготувати студентів спеціальності «Середня освіта (українська мова та література) до професійної діяльності, першим етапом якої є ознайомлювальна практика на 3 курсі. Ознайомлювальна практика є обов'язковим компонентом навчального процесу студентів філологічного факультету і передбачає формування у студентів умінь творчо використовувати в педагогічній діяльності науково-теоретичні знання і практичні навички. Успіх ознайомлювальної практики залежить від вибору базової установи, оптимальної реалізації найдосконаліших методів і прийомів роботи в конкретних умовах, сумлінного ставлення до роботи, відповідальності, цілеспрямованості студента-практиканта.

«Бакалаврський семінар» допоможе студентам ознайомитися з особливостями навчального процесу в закладах загальної середньої освіти, інноваційними формами та методами проведення уроків з української мови, навчитися робити фаховий аналіз уроків вчителів-словесників.

2. Мета навчальної дисципліни: підготувати студентів для успішного проходження ознайомлювальної практики в закладах загальної середньої освіти; допомогти студентам усвідомити значення й завдання ознайомлювальної практики; познайомити їх з сучасними методами, прийомами і формами організації навчально-виховного процесу в ЗЗСО; сформувати в студентів професійно-педагогічні компетентності та первинні навички професійної діяльності у межах ЗЗСО.

3. Пререквізити. Теоретичною базою проходження ознайомлювальної практики є навчальні курси: «Вступ до спеціальності», «Сучасна українська мова: фонетика»; «Сучасна українська мова: лексикологія», «Сучасна українська мова: морфеміка і словотвір», «Сучасна українська мова: морфологія»; «Практикум з української мови», «Ознайомлювальна практика»

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть набути таких компетентностей:

Загальнонаукові компетентності:

- уміння здійснювати аналіз методичної літератури;
- уміння застосовувати загальногуманітарні та філологічні знання в професійній діяльності;
- уміння аналізувати та опрацьовувати фахову наукову та навчально-методичну літературу;
- володіння основними навичками аналізу мовних фактів для пояснення мовних явищ;
- здатність використовувати освітні електронні ресурси, програмні засоби та навчальні платформи під час дистанційного навчання.

Соціально-особистісні компетентності:

- здатність до системного, критичного мислення;
- здатність до професійного спілкування українською мовою;
- здатність робити аналіз, класифікацію та оцінку інформації, щоб виявляти методичні та педагогічні проблеми і знаходити шляхи щодо їхнього вирішення;
- здатність до навчальної, методичної та організаційної роботи;
- здатність постійно постійно підвищувати свій професійний рівень.

Професійні компетентності:

- удосконалення професійної підготовки, уміння критично працювати з навчальними підручниками та чинними програмами для закладів загальної середньої освіти;
- уміння використовувати у своїй професійній діяльності сучасні інформаційно-комунікаційні технології, а також навчальні платформи, освітні портали;
- уміння співвідносити теоретичні знання з української мови з практичною діяльністю під ознайомлювальної практики в ЗЗСО;
- уміння аналізувати та опрацьовувати інформацію з методичних праць, порталів та сайтів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- нормативні документи школи;
- навчально-методичну базу освітнього закладу, вимоги щодо оформлення шкільної документації, види планування, особливості роботи вчителя-словесника та вимоги до нього, обов'язки класного керівника та форми позакласної роботи.
- організаційні форми, методи й засоби проведення уроків відповідно до дидактичних принципів навчання, з врахуванням вікових, психологічних особливостей учнів й конкретних умов навчання;

вміти

- складати плани-конспекти окремих уроків;
- формулювати навчальну, виховну мету уроку з української мови та в позакласних виховних заходах;
- урахувувати вікові особливості учнів відповідно до етапу навчання;
- аналізувати педагогічні ситуації;
- складати план та сценарій позакласного заходу з української мови;
- здійснювати наукові пошуки в галузі фахових дисциплін.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: «Бакалаврський семінар»											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2021	2	3	90	–	30			56	6	залік
Заочна	2021	2	3	90	–	8			82	6	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	

Змістовий модуль 1.											
Сучасні підходи до типології уроків											
Тема 1. Особливості структури уроку з української мови	6		2			4	8		2		6
Тема 2. Основні етапи сучасного уроку	5		2			3	5				5
Тема 3. Технології сучасного уроку	5		2			3	5				5
Тема 4. Упровадження інноваційних технологій на уроках мови	8		2		2	4	6				6
Разом за ЗМ 1	24		8		2	14	24		2		22
Змістовий модуль 2.											
Ефективні форми роботи при підготовці уроків											
Тема 5. Добір методів і прийомів навчання мови (на матеріалі фонетики й орфографії)	6		2			4	8		2		6
Тема 6. Складання систем вправ до вивчення різних розділів мови	6		2			4	6				6
Тема 7. Робота над текстом на уроках української мови	5		2			3	5				5
Тема 8. Розробка конспекту уроку з лексики і фразеології	6		2			4	5				5
Тема 9. Спостереження й аналіз уроку мови	5		2			3	5				5
Тема 10. Органічне поєднання навчання, розвитку і виховання учнів у процесі вивчення будови слова і словотвору	6		2			4	6				6
Тема 11. Розвиток пізнавального інтересу учнів на уроках морфології	6		2			4	8		2		6
Тема 12. Розвиток мовної особистості на уроках синтаксису.	6		2			4	8		2		6
Тема 13. Підготовка до написання переказу в школі	6		2			4	5				5
Тема 14. Активізація мислення учнів у процесі підготовки до написання твору	6		2			4	5				5
Тема 15. Презентація методичних ідей	8		2		2	4	5				5
Разом за ЗМ 2	66		22		2	42	66		6		60
Усього годин	90		30		4	56	90		8		82

5.2.1. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Основні підходи до змісту уроку з української мови	4	4
2	Єдність навчання і виховання – важлива вимога до змісту уроку	3	4
3	Організаційне, матеріальне та методичне забезпечення уроку	3	4
4	Інтерактивні технології кооперативного навчання	4	4
5	Оформлення у вигляді таблиці класифікації звуків української мови (для 10 класу з поглибленим вивченням рідної мови). Складання завдань з фонетики чи орфографії до ігрових вправ: «Відремонтуй слова», «Інтелектуальна розминка», «Психологічна порада», «Як ми знаємо мову», «Диктант-каламбур», «Орфографічна хвилинка»	4	6
6	Складання системи вправ з граматики (тема: «Розряди займенників») за культурологічною темою «» Духовна культура українців.	4	6
7	Складання до тексту (текст за вибором) системи запитань для бесіди з учнями, щоб вони правильно зрозуміли тему і основну думку розповіді, особливості текстової структури відповідно до типу і стилю мовлення та встановили найбільш типові засоби зв'язку речень і абзаців, а також змогли довести власні думки.	3	6
8	Розробка 4-5 проблемно-ситуативних завдань до вивчення лексики і фразеології в школі.	4	6
9	Письмовий аналіз відвіданого студентом у року з української мови під час ознайомлювальної практики.	3	6
10	Розробка контрольних завдань до розділу «Будова слова» чи «Словотвір» для тематичної атестації.	4	6
11	Використання наочності під час вивчення частин мови.	4	6
12	Найбільш ефективні методи та прийоми для вивчення синтаксису в школі.	4	6
13	Складання плану до тексту для написання докладного творчого переказу	4	6
14	Класифікація творів. Стили мовлення і їх особливості	4	6
15	Складання тез повідомлення майбутнього вчителя-словесника на тему «Знання без виховання – це меч у руках божевільного» (Д. Менделєєв).	4	6
	Разом	30	82

5.2.2. Тематика індивідуальних завдань (за вибором студента)

№	Назва теми
1	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку вивчення нового матеріалу (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
2	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку формування умінь і навичок (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
3	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку повторення (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
4	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку узагальнення і систематизації вивченого (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
5	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку контрольної роботи (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
6	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку аналізу контрольної роботи (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
7	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку навчального переказу (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
8	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку контрольного переказу (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
9	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку навчального твору (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
10	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку підготовки до контрольного твору (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
11	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект уроку контрольного твору (студент самостійно обирає клас, тему уроку)
12	Ураховуючи особливості структури уроку, розробіть конспект аудіювання і читання (студент самостійно обирає клас, тему уроку)

6. Форми і методи навчання. Вивчення курсу передбачає застосування таких **методів**: спостереження за роботою вчителя-словесника, робота з методичною літературою, освітніми порталами та сайтами, текстовими джерелами та інтернет-ресурсами.

Курс «Бакаларський семінар» передбачає такі **форми навчання**: активні практичні заняття, бесіда, тестові завдання, планування та презентація підготовленого конспекту уроку, аналіз педагогічної ситуації, рецензування фахової літератури та презентація методичних ідей.

7. Система контролю та оцінювання

7.1. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного контролю: індивідуальні завдання; виконання тестових завдань; презентації конспекту уроку та позакласного заходу з української мови, презентація методичних ідей, аналіз педагогічної ситуації.

Форма підсумкового контролю: залік.

7. 2. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Студенти мають можливість отримати бали за такі види робіт:

- індивідуальні завдання – 10 балів;
- тестові завдання – 10;
- презентація конспекту уроку з української мови – 12 балів;
- презентація проведення позакласного заходу – 12 балів;
- робота на практичних заняттях – 6 балів;
- аналіз педагогічної ситуації – 5 балів;
- презентація методичних ідей – 5 балів;
- тестова залікова робота – 40 балів.

7. 3. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	40	100
6	8	8	8	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3		

8. Рекомендована література

8.1.Базова (основна)

1. Горошкіна О. М. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. Харків, 2010. – 111 [1] с. Вип. 5 (78).

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ, 2003. 273 с.

3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: [метод. посіб./ авт.–уклад.: О. І. Пометун, Л. В. Пироженко]. Київ, 2002. 136 с.

4. Караман С. О. Методика навчання української мови в гімназії : навч. посіб. Київ, 2000. 272 с.

5. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / кол. авт. за ред. М. І. Пентилюк : С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна. Київ, 2014. 400 с.

6. Пентилюк М. І., Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови. Харків, 2007. Вип. 7 (44). 176 с.

7. Практикум з методики навчання української мови : модульний курс / за ред. М. І. Пентилюк. Київ, 2011. 366 с.

8. Словник-довідник з української лінгводидактики: навчальний посібник / за ред. М. Пентилюк. Київ, 2015. 320 с.

8.2. Додаткова література

1. Васьков Ю. В. Сучасні освітні інноваційні концепції. Педагогічні теорії, технології, досвід. Харків, 2000. 120 с.

2. Захлюпана Н. М., Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів, 2002. 250 с.

3. Палихата Е. Рідна мова. Уроки усного діалогічного спілкування. 5–9 класи. Матеріали факультативних занять з діалогічного мовлення. 8-9 класи: кн. для вчителя. Тернопіль, 2002. 143 с.

4. Пентилюк М., Нікітіна А., Горошкіна О. Концепція когнітивної методики навчання української мови. Дивослово. 2004. № 8. С. 5–9.

5. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті : навч. посіб. / за заг. ред. С. П. Бондар]. Рівне, 2003. 200 с.

8.3. Електронні інформаційні ресурси

1. Словник української мови в 11 томах / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. Київ, 1970–1980. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
2. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. Київ, 2010. Режим доступу: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
3. Український правопис. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
4. <http://osvita.ua> – освітній сайт для вчителів.
5. <http://www.koncept.org.ua> – матеріали на допомогу вчителю-практику.